
SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN AFGANİSTAN'I İŞGALİNİN 37. YIL DÖNÜMÜ

28.12.2016

Memleket, 27 Aralık 2016

Savaşın izleri hala silinmedi- Afgan halkı, işgalde 2 milyon insanının yanı sıra huzur, istikrar ve düzenini de kaybetti- İşgalin tanıklarından Estanikzey:- "Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesiyle dış müdahale de başladı.

KABİL (AA) - SAYED KHODABERDİ SADAT - Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgalinden bu yana 37 yıl geçmesine rağmen savaşın izlerini hala ülkenin her yerinde görmek mümkün.

Uzmanlar, 1979'ta başlayan ve 1989'da Sovyet askerlerinin çekilmesiyle son bulan savaş sonucu Afganistan'da milyonlarca çocuğun yetim kaldığına ve ülkenin altyapısının çok büyük hasar gördüğüne dikkati çekti.

Sovyetler Birliği'nin işgaliyle 2 milyon insanının yanı sıra huzur, istikrar ve düzenini de kaybeden Afgan halkının dramı hala sürüyor.

Yaklaşık 350 bin kişinin sakat kalmasına yol açan savaş sonucu 5,5 milyon Afgan vatandaşı iltica etti, 200 bin kişi ülke içinde yerinden oldu.

Yaklaşık 100 milyar dolarlık maddi kayba neden olan savaşta 200 bin hektarlık orman, bin 500 kilometrelik asfalt yol, 600 kilometrelik elektrik hattı, 114 sağlık merkezi ve 28 hastane de yok oldu.

- "İşgal, Afgan halkını bitirdi"

Siyaset analisti ve işgalin tanığı Nasratullah Estanikzey, AA muhabirine yaptığı açıklamada, "İşgalin psikolojik ve maddi izlerini silmek çok zor. Bu işgal, Afganları bitirdi." ifadelerini kullandı.

İşgalin Afganistan'ın altyapısını da yok ettiğini hatırlatan Estanikzey, iç savaşın ülkenin kültürel, sosyal ve ekonomik alanlarda gelişmesine de engel olduğunu söyledi.

Estanikzey, işgal neticesinde yüz binlerce çocuğun yetim kaldığını, yeni gelişmekte olan şehirlerin harabeye döndüğünü kaydetti.

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesiyle dış müdahalenin de başladığını dile getiren Estanikzey, Afganistan'ın içinden çıkılmaz bir bataklığa saplandığını vurguladı.

- Afganistan'ın işgali

Sovyet askerleri, Afganistan'a ilk kez 24 Aralık 1979'da Sovyet lideri Leonid Brejnev'in emriyle ayak bastı. Afganistan'daki Marksist hükümetin daveti üzerine bu ülkeye giren Sovyet askerleri, 10

yıl boyunca m¼cahlilere karşı savaştı.

Daha ¼nce krallıkla y¼netilen Afganistan'da 1973'te Davud Han liderliğinde cumhuriyet ilan edildi. Davud Han, devlet başkanı sıfatıyla hem kendi aile ¼evresinden hem de devrik kraliyet ailesinin bazı ¼yelerinden kurulu h¼k¼meti iç başına getirdi. Davut Han'a karşı g¼¼ birliği yapan Halk ve Bayrak partileri, Halk kanadı lideri Hafizullah Amin'in d¼zenledięi bir darbeye Davud Han'ı devirdi. Darbe sırasında Davud Han ve ailesinin b¼y¼k bir kısmı ¼ld¼r¼ld¼.

Sovyetler Birliği ile Afganistan, 5 Aralık 1978'de "Dostluk, İyi Komşuluk ve işbirliği Antlaşması" imzaladı. Ancak anlaşmanın ardından ¼lkede Sovyet yanlısı iktidara karşı ulusal direniş hareketi başladı. Afgan ordusu ayaklanmaları bastıramayınca Afgan y¼netimi, Sovyetler Birliği'nden yardım istedi. Yardım ¼aęrısı, 27 Aralık 1979'ta Sovyetler Birliği'nin ¼lkeyi fiilen işgal etmesiyle sonu¼landı. ¼ld¼r¼len Devlet Başkanı Hafizullah Amin'in yerine Demokratik Halk Partisi Lideri Babrak Karmal getirildi. Afganistan Demokratik Halk Partisi liderleri Nur Muhammed Taraki ve Babrak Karmal da tutuklandı.

- Kanlı eylemler

işgalinden sonraki ilk kanlı eylem, 1980'in şubat ayında yaşandı. Afgan ve Sovyet birliklerinin greve giden esnaf ve memurların ¼zerine ateş a¼ması sonucu y¼zlerce kişi ¼ld¼.

Aynı yıl başkent Kabil de ¼ęrenci eylemleri sırasında benzeri olaylara sahne oldu. Askerlerin ateş a¼ması sonucu y¼zlerce ¼ęrenci yaşamını yitirdi, 2 bin ¼ęrenci ise tutuklanarak Pul-i ¼arkhi Hapishanesi'ne g¼nderildi.

1984'te m¼cahlilere destek vermekle suçlanan bin 500 k¼yl¼ katledildi. Olay, "Lağman Katliamı" olarak tarihe ge¼ti.

Sovyetler Birliği, Afganistan işgali sırasında kimyasal silah da kullandı.

Bazı kaynaklara g¼re, Sovyet askerlerinin 1979-1981 yılları arasında Afganistan'da d¼zenledięi 47 kimyasal saldırıda 3 binin ¼zerinde insan hayatını kaybetti.

Kullanılan kimyasal silahlar arasında "Sarı Yağmur" ve "Sıvı Ateş" olarak da bilinen ve çok dalgalarıyla insanları ¼ld¼ren "sıvı bombalar" da bulunuyordu.

Savaş sırasında u¼aklardan atılan ve i¼inde patlayıcı bulunan kalemler, radyolar, kibrit kutuları ve oyuncaklar nedeniyle sayısız ¼ocuk ¼ld¼.

16 şubat 1989'da Sovyet askerlerinin ¼lkeden ¼ekilmesiyle son bulan savaş, 2 milyon cana mal oldu.

Kaynak/Source: